

ETT SKRITT FRAM

Tema: BARN I VERDEN

Mål: KNYTTE BARNES ULIKE LEVEKÅR TIL
BARNERETTIGHETENE

Tidsbruk: 30 - 40 MINUTTER

Hjelpemidler: ROLLEKORT OG RETTIGHETER (Vedlegg)

FREMGANGSMÅTE:

1. Kopiér og klipp ut rollekortene på hjelpearket.
2. Velg først ett rollekort som dere gjennomgår i plenum. Snakk om hvordan dere tror forholdene for øvrig er for rollefiguren dere har valgt med bakgrunn i informasjonen dere har fått.
3. Del så ut ett rollekort til hver elev. (Du kan eventuelt la to og to gå sammen om ett kort. Du bør ha lest gjennom rollene på forhånd så du har mulighet til litt "styring" mht. hvem som får de ulike rollene.) Gi elevene litt tid til å sette seg inn i rollen sin.
4. Alle elevene starter på en linje. Velg ut ca 15 relevante rettigheter fra barnekonvensjonen og les rettigheten i du-form, for eksempel: du går på skole, og den er gratis / du får den helsehjelpen du trenger / du er med på fritidsaktiviteter.... Bruk gjerne forslagene i vedlegget. De som opplever/tror at de får tilgodesett rettigheten som leses opp, tar et skritt fram.
5. Når alle rettighetene er lest, står deltakerne på ulike plasser, noen langt fram, noen i midten og noen langt bak. La alle eller noen av elevene presentere rollen sin, si noe om hvorfor de tror de har havnet der de står og hvordan det kjennes. Kan noen tenke seg hvor de forskjellige rollefigurene kommer fra? (Alternativt kan du velge en litt enklere variant og la elevene finne rettigheter på plakaten med barnerettighetene som deres rollefigur ikke får dekket.)

6. Barn i verden. Presentér noen av faktaene nedenfor om barn i verden for elevene. Spør om noen kan tenke seg hvorfor det er så store forskjeller på levekårene verden? (Urettferdig handel, korrupsjon, skattesnyteri, naturkatastrofer, krig, slaveri, mangel på utdanning...)

Antall barn som dør før fylte fem år per tusen barn:

Land	2018	2000	1990
Bangladesh	30	87	144
Cuba	5	9	13
Japan	2	5	6
Kenya	41	106	107
Norge	3	5	9
Pakistan	69	112	139
Polen	4	9	17
Sierra Leone	105	234	263
Spania	3	5	9
USA	7	8	11
Hele verden	39	76	93

Barn i barneskolealder som ikke går på skole (i prosent):

Land	Jenter	Gutter
Bangladesh	2	8
Cuba	3	3
Japan	2	2
Kenya	19	15
Norge	0	0
Pakistan	29	18
Polen	4	4
Sierra Leone	1	1
Spania	1	2
USA	4	4
Hele verden	10	8

(Kilde: UNICEF; State of the world's children, 2019)

TIPS TIL OPPFØLGING:

KLÆR

Be elevene å sjekke merkelappen i et av plaggene de har på seg og finne ut hvor det er produsert. Lag en oversikt (søylediagram, for eksempel) over hvor plaggene er produsert. Fabulér sammen om plaggenes historie; for eksempel bomullsplukking, fabrikkarbeid, frakt til Norge... -Kan det ha forekommet brudd på barnekonvensjonen i noen ledd?

HVA KAN VI GJØRE?

Hva kan barn og unge i Norge gjøre for en bedre verden for barn? Diskutér i samlet klasse eller grupper. Mange vil nok foreslå innsamlingsaksjoner. Utfordre dem til å komme med andre forslag også! (Lære mer om hvordan barn har det i andre land og hva som skjer i verden, fortelle andre om det de vet, redusere forbruk, spørre butikkpersonalet hvordan varene er produsert ...)

UNICEF

Vis elevene UNICEFs logo og finn ut hva de vet om organisasjonen. Hva kan logoen fortelle? (Mor og barn, jordkloden, olivenblad som symbol på håp) Forklar at UNICEF er en del av FN og har fått i oppgave å jobbe for at barns rettigheter blir fulgt i alle land. UNICEF samarbeider med mange om denne oppgaven, blant annet med dem som bestemmer i landet, barneombudene, andre organisasjoner og bedrifter.

[Elevsider om UNICEF finner du her.](#)

DET NYTTER!

Gi eksempler på forhold som er blitt bedre i verden de siste årene. Hva kan være grunnene til at det er blitt bedre?

[Under «Fakta om barn» på elevsidene finner du eksempler.](#)

Se også nettsiden «Verdens beste nyheter»; www.verdensbestenyheter.no

GRUPPEOPPGAVE

Del klassen inn i grupper på 4-5 elever. Gi hver gruppe noen aviser eller la dem lete på nettet. Be halvparten av gruppene finne nyheter om situasjoner der barns rettigheter blir brutt. Lim utklippene opp på en plakat sammen med de aktuelle rettighetskortene. Den andre halvparten finner gode nyheter; hjelpeaksjoner, organisasjoner og enkeltmennesker som gjør en innsats.

Vedlegg 1: ROLLEBESKRIVELSER (kopieringsoriginal)

Jeg er 12 år. Jeg ble født hjemme fordi det er altfor langt å gå til sykehuset. Foreldrene mine fikk ikke noen fødselsattest. Det betyr for eksempel at jeg ikke kan ta eksamen på skolen, få legetime eller pass. Jeg kan heller ikke bevise hvor gammel jeg er.

Jeg er 8 år. Jeg bor i slummen i en stor by sammen med 7 familiemedlemmer i et rom på ca 4 x 4 meter. Vi har ikke strøm og må hente vann. Vannet er ikke rent. Doen er et hull i bakken som vi deler med mange andre familier.

Jeg er 8 år og bor sammen med familien min på et lite småbruk. Det er ingen helsestasjon i nærheten, og da jeg var liten, ble jeg aldri vaksinert. Nå har jeg fått polio og er lam i bena. Familien min er fattig og har ikke råd til rullestol, så jeg må ake meg frem med armene. Jeg klarer ikke å komme meg til skolen.

Jeg er 11 år og går på skolen hver dag. Når jeg kommer hjem, hjelper jeg foreldrene mine i butikken til den stenger om kvelden. Etter middag vasker jeg opp og passer småsøsknene mine mens foreldrene mine rydder og låser butikken. Når søsknene mine har sovnet, begynner jeg på leksene, men ofte er jeg så trøtt at jeg sovner fra dem.

Jeg er en jente på 7 år. Brødrene mine går på skolen i nærheten, men jeg er den eneste jenta i familien, og familien min trenger hjelp hjemme på småbruket. Foreldrene mine synes det er viktigere at gutter går på skolen enn jenter. Derfor må jeg være hjemme.

Jeg er 10 år. På skolen min er det undervisning på et annet språk enn det vi bruker til vanlig. Vi får ikke lov til å bruke vårt eget språk i timene selv om flere av lærerne også kan det bedre. Det er ikke lett å lære når vi ikke forstår språket ordentlig.

Jeg er 12 år og bor sammen med to søsken og foreldrene mine. Jeg går siste år i barneskolen og gleder meg til å begynne i ungdomsskolen. På fritiden er jeg med i korps og spiller jeg håndball. I feriene reiser jeg mye sammen med familien.

Jeg er 9 år og bor sammen med moren og broren min. Jeg går på barne-skolen. Jeg synes det er veldig gøy å spille trommer, men vi har ikke råd til at jeg begynner på trommekurs. Jeg kan heller ikke gå i så mange bursdager fordi vi ikke har råd til bursdags-presanger. Det er i hvert fall godt at skole og sykehus er gratis i landet vårt.

Jeg er 13 år og bor på gata sammen med noen jevnaldrende. Foreldrene mine har dårlig råd og krangler bestandig. De drikker og blir farlige når de er fulle, så jeg rømte hjemmefra. Nå har jeg begynt med narkotika, og for å få penger nok til det, må jeg stjele.

Jeg er 12 år og har en bror på 6. Vi måtte flykte hjemmefra på grunn av krig og har mistet alt vi eide. På veien kom vi bort fra foreldrene våre. Nå er vi i en flyktningleir i et fremmed land og avhengige av at noen hjelper oss. Jeg må prøve å være mamma og pappa for lillebroren min.

Jeg er 10 år og bor på en gård sammen med familien min. Jeg går på en liten skole hvor vi bare er 13 elever i klassen, så læreren har mye tid til å hjelpe hver enkelt. Jeg er veldig glad i dyr, og spesielt hester. Jeg rir mye. Jeg vil bli veterinær (dyrlege) når jeg blir stor.

Jeg er 9 år og bor i et stort hus sammen med foreldrene mine. Jeg har eget rom og eget bad. Foreldrene mine jobber og reiser mye, så vi har en au pair som passer på meg når foreldrene mine er borte. Jeg er glad i å gå på skolen, men savner ofte foreldrene mine.

Jeg er 10 år og kommer fra en fattig familie, derfor må jeg arbeide. Fra tidlig om morgenen til sent på kvelden graver jeg i jorda etter kobolt og kobber som brukes i mobiltelefoner. Det kan være ganske farlig, og jeg er veldig sliten når jeg legger meg.

Jeg er 11 år, og mange uker hvert år blir jeg tvunget til å hjelpe til med bomullsdyrking. Det er veldig slitsomt og vi får nesten ikke noe betalt. Hvis vi protesterer, straffes vi. Dessuten brukes det farlige sprøytemidler på bomullsplantene.

Jeg er 12 år og flyttet til ny skole for et år siden. Noen av dem jeg går i klasse med mobber meg på grunn av dialekten min og fordi jeg kler meg annerledes enn de fleste. Når jeg prøver å snakke til dem, later de som de ikke ser meg. De andre sier ingenting for å forsvare meg, enda de er flere. Jeg føler at jeg blir en annen enn den jeg egentlig er på grunn av dette.

Jeg er 13 år og går i 6.klasse. Jeg begynte senere på skolen enn vanlig, derfor går jeg bare i 6.klasse. Da jeg var ferdig med 5., måtte jeg flytte hjemmefra for å kunne fortsette på skolen, for det er skole bare opp til 5.klasse der foreldrene mine bor. Nå bor jeg hos bestemoren min og besøker foreldrene mine bare én gang i året.

Jeg er 7 år og skal bli dronning når jeg blir voksen. Jeg bor sammen med familien min, men foreldrene mine er ofte på reise. Da har vi en barnepike som passer på oss. Det er ikke alltid like morsomt at alle vet hvem jeg er og at alle vil ta bilder, men de fleste er hyggelige.

Jeg er 8 år og har flyktet sammen med familien min til et annet land fordi foreldrene mine var redde for å bli drept hvis de ble i hjemlandet vårt. Vi har søkt om oppholdstillatelse, men vet ikke om vi får lov til å bo her. Vi bor i et asylmottak sammen med mange andre mennesker fra forskjellige land som har flyktet. Jeg kan ikke språket, og det er vanskelig å bli kjent med andre barn.

Jeg er 12 år og bor hos en fosterfamilie. Foreldrene mine har rusproblemer og klarte ikke å ta vare på meg. Familien jeg bor hos nå, er den tredje familien jeg bor hos. Jeg har to søsken som bor i andre familier. Det blir vanskelig å konsentrere seg når jeg ikke føler meg sikker på at jeg kan bo her helt til jeg blir voksen. Dessuten savner jeg søsknene mine.

Jeg er 11 år og bor sammen med familien min i en trang leilighet. Vi har en annen religion enn de fleste som bor her, og derfor er det vanskelig for foreldrene mine å få jobb. Jeg blir ofte mobbet på skolen og har vanskelig for å konsentrere meg.

Jeg er 14 år og barnesoldat. Da jeg var 13 år, kom soldater og kidnappet meg fra landsbyen jeg bodde i. Jeg blir tvunget til å skyte og tør ikke å nekte, for da er jeg redd for å bli drept. Det er vanskelig å sove om natten når jeg opplever så mye forferdelig.

Jeg er 10 år og jobber som hushjelp hos en familie. Foreldrene mine har ikke råd til å ha meg hjemme, og jeg bor hos dem jeg jobber for. Jeg jobber fra 05.30 om morgenen til sent på kveld, men jeg går to timer på skole hver ettermiddag. Det er det ikke alle barnearbeiderne her som får lov til. Vi har 15 minutter friminutt. Det er den eneste tiden på døgnet jeg får leke. Jeg besøker familien min 2 ganger i året.

Jeg er 12 år og elsker å drive med sport. Jeg liker meg godt på skolen også, selv om det av og til blir litt for mye lekser. Nå skal foreldrene mine skilles. Det har vært mye kranling hjemme i det siste, og begge foreldrene mine vil at jeg skal bo hos dem. De glemmer å spørre om hva jeg vil.

Vedlegg 2:

RETTIGHETER KNYTTET TIL ROLLEBESKRIVELSENE

(kopieringsoriginal)

Du går på skole, og den er gratis	Du har voksne som passer på deg så du ikke blir utsatt for vold eller annen skade
Du får leke på fritiden og være med på fritidsaktiviteter du liker	Du får si din mening, og de voksne hører på deg og tar deg alvorlig selv om de ikke alltid er enige
Da du ble født, fikk du personnummer, og navnet ditt ble skrevet i Folkeregisteret slik at myndighetene vet at du er statsborger (hører til) i landet ditt	Du blir respektert for den du er og blir ikke behandlet dårligere på grunn av din hudfarge, tro eller politiske mening, kjønn, funksjonshemming eller noe annet
Du får den ekstra hjelpen du trenger hvis du har en funksjonsnedsettelse (er "funksjonshemmet")	Du er vaksinert mot farlige sykdommer
Du har ikke jobb som er farlig eller går ut over skolegangen eller mulighetene til drive med fritidsaktiviteter	Du har det du trenger av mat, klær og et sted å bo for å vokse og utvikle deg
Du er beskyttet mot bruk og handel med narkotika	Du får ha kontakt med begge foreldrene dine og bo sammen med dem hvis det ikke er en spesiell grunn til noe annet
Du får medisiner og legehjelp når du trenger det	